

Haljala Vallavalitsus

Austatud Mikk Marran

Austatud Anti Puusepp

Pöördume Teie poole palvega teha enda poolt kõik, et säiliks meie kodukohta Oandu paisjärv.

On teada, et Oandu küla on kujunenud just Oandu vesiveski ning paisjärve ümber (esimest korda mainitud 1517. aasta kaardil) ning sinne kogukond on just selle tõttu olnud läbi aastasade elujõuline. Oleme Oandu küla ja lähiümbruse külade elanikud olnud aastakümneid ning mõned meist on selle ajaloolise kohaga seotud juba mitu põlve. Paisu võimalik likvideerimine mõjutab meie kogukonda otseselt, oluliselt ning ainult negatiivselt. Sellega leppimine on kogukonnale mõeldamatu.

Ka paisu eksisteerimise pika aja jooksul Oandu järves ja selle ümber välja kujunenud looduslikud elukooslused on vaja säilitada – vee- ning kaldataimed, kalad, kahepaiksed (konnad ja vesilikud), kiilid, nahkhiired, saarmad ja teised imetajad ja linnud (sealhulgas jäälinid), kelle elu- ja toitumispaidad häviksid paisu likvideerimisel. Kuna ala on oluline loodusturismi sihtkohana, mõjutab see piirkonna turismipotentsiaali ja kohalike elanike ning suvitajate elukvaliteeti. Täna on Oandu paisjärv oluliseks ka RMK Oandu külastuskeskuse külalistele - nii eestimaalastele kui ka välisturistidele. Paisjärve kadumine mõjutab kindlasti ka külastuskeskuse ning ka Haljala valla atraktiivsust, ning seab ohtu turismiteenuseid pakkuvate elanike elatise.

Nii Haljala Vallavalitsus kui ka Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK) omavad osa Oandu järvele rajatud paisust. Seega, just Teie juhitud organisatsioonidel on võimalus teha endast olenevalt kõik, et Oandu paisjärv ja selle ökosüsteem jääks püsima. Et säiliks kohalike elanike elukeskkond ja Oandu kaunis loodus - elupaigad paisjärves ning selle ümber.

Taustaks lisame lingi 3.11.2023 M.Rauba

artiklile <https://virumaateataja.postimees.ee/7889628/oandu-paisjarve-ahvardab-tuhjaks-laskmine>

Lõpetuseks. Oandu paisu likvideerimisel saab kannatada kohalike ja naaberkülade turvatunne, kuna Oandu paisjärv on oluline tuletõrje veevõtukoht Päästeametile, ainuke avalik tuletõrje veevõtukoht keset sadu hektareid kuivi männimetsi ümbruskonnas. Mäletame, kui aastaid tagasi põles Sagadi mõis ja lähim toimiv veevõtukoht oli just sinne Oandu paisjärv.

RMK ja tema eelkäijad metsamehed on olnud läbi aastakümnete Oandu küla keskmeks ja positiivseks mõjutajaks – juba rohkem kui sada aastat tagasi siin tegutsenud Sagadi metskonna ajal ja nüüd külastuskeskuse rajatud turismi infrastruktuuri ja ürituste kaudu. Loodame, et te arvestate ka nüüd kohaliku kogukonna häält ja tungivat palvet.

Lugupidamisega ümbruskonna külade elanike nimel, kes on andnud paisjärve kaitseks üle 80 allkirja,

Oandu Paisjärve Seltsing

LISA

Lisame ka viited uuringutele, mis näitavad, et sajandeid tagasi loodud paisjärve likvideerimine ei ole otstarbekas ja kahju võib olla suurem kui kasu. Kõiki Eesti paisusid ei saa mõõta ühe mõõdupuu järgi, küsimusele tuleks iga juhtumi puhul läheneda eraldi.

Viited ja väljavõtted Keskkonnaagentuuri 2013. a valminud uuringust: Tõkestusrajatiste inventariseerimine vooluveekogudel kalade rändetingimuste parandamiseks.

Kuna paisu likvideerimise põhjenduseks on toodud siirdekalade rändetingimuste parandamine, siis viitame Keskkonnaagentuuri uuringule, mille järgi see ei ole Oandu paisu puhul aktuaalne.

Uuringuga saab tutvuda: <https://keskkonnaagentuur.ee/et/eesmargid-tegevused/projektid/tokestusrajatiste-inventariseerimine-vooluveekogudel-kalade-3>)

Viidatud lehelt leiab põhjalikumad andmed alalehtedelt:

[Hanke II koondaruanne – tõkestusrajatiste mõju hinnang kalastikule ja ettepanekud rändetingimuste parandamiseks](#)

[Tabel KK-2 – tõkestusrajatiste mõju hinnang kalastikule ja lahendused olukorra parandamiseks](#)

Oandu paisu puhul on läbipääsu vajalikkus siirdekaladele hinnatud väheoluliseks.

Sisuliselt on ilmne, et paisjärve tõttu kujunenud uus kooslus on rohkem väärt kui forelli edasiminekuvõimalus (isegi kui koprapaisud tammist allavoolu kõrvaldataks) kuna forelli kudekohti aga ka potentsiaalseid kudekohti ülalpool paisu ei ole.

Ka Natura kalaliikidele ja kaitsealadel kaitstavatele kalaliikidele on antud uuringu järgi Oandu paisu mõju 0.

Uuringu koondis on läbipääsu avamise tehnilise teostatavuse hinnang 4 – teostatav lahendus kalade rändetee avamiseks puudub (olukorras, kus pais ja paisjärv säilitatakse).

Koondhinnang läbipääsu avamisele on 5 - rändetingimuste parandamine pole võimalik või ei oma mõtet olukorras, kus pais ja paisjärv säilivad konkreetses kohas või ei oma rändetingimuste parandamine antud kohas mõtet.

Kuna paisu avamise vajalikkuse koondhinnang on 5 siis uuringu järgi on Oandu paisu avamine kolmandajärgulise tähtsusega.

Väljavõtte koondhinnangust ütleb: „ Kuna rändetee avamisel on kolmandajärguliste objektide juures väheoluline positiivne mõju kalastikule, siis investeeringute nõudmine omanikelt või nende tegemise riiklik toetamine enne I ja II järgulise tähtsusega objektidel kalade läbipääsu tagamist ei ole otstarbekas.“

See puudutab otseselt Oandu paisu ja selle järgi on uuringu hinnangul kalatreppide jms kalade läbipääsu võimaluste avamine järve säilitades võimatu. Samas, kui on olemas avalik huvi järve säilitamiseks, ei nõuta kalatrepi ehitamist ja muid kulukaid meetmeid.